

Naša značka: KPUZA-2019/2889-4/106331/MAJ
Vybavuje/kontakt: Mgr. Vladimír Majtan
Žilina, dátum: 30. 12. 2019

Krajský pamiatkový úrad Žilina ako príslušný orgán štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu podľa § 3 písm. c) a § 9 ods. 5 zákona č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) na základe žiadosti vlastníka – Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, IČO: 00 397 563, podľa ustanovenia § 32 ods. 10 pamiatkového zákona vydáva

z á v ä z n é   s t a n o v i s k o

k projektovej dokumentácii v stupni pre realizáciu „Dostavba a obnova budovy „A“ Hurbanova ul. č. 15, Žilina“, ktorú vypracoval Ing. arch. Ivan Jarina v decembri 2018 **obnovy národnej kultúrnej pamiatky Škola, bývalé reálne gymnázium** nachádzajúcej sa na parcelách č. KN-C 1268/1, 1268/2, 1268/4, 1268/7, 1268/10, 1269 v k. ú. Žilina, ktorá je zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod číslom 1438/1 (ďalej len „kultúrna pamiatka“). Predložená projektová dokumentácia obnovy rieši komplexnú obnovu a adaptáciu školskej budovy.

Predložená projektová dokumentácia bola spracovaná v súlade s rozhodnutím Krajského pamiatkového úradu Žilina o zámere obnovy vyššie uvedenej národnej kultúrnej pamiatky č. ZA-11/0226-04/MAJ zo dňa 01. 02. 2011. V uvedenom rozhodnutí krajský pamiatkový úrad okrem iného požadoval predložiť na posúdenie projektovú dokumentáciu v jednotlivých stupňoch. Dňa 11. 10. 2018 vydal Krajský pamiatkový úrad Žilina záväzné stanovisko č. KPUZA-2018/14996-2/81619/MAJ k projektovej dokumentácii obnovy predmetnej kultúrnej pamiatky v stupni pre stavebné povolenie.

Krajský pamiatkový úrad Žilina predloženú projektovú dokumentáciu obnovy kultúrnej pamiatky v stupni pre realizáciu posúdil a z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom si uplatňuje nasledujúce požiadavky:

1. Dodržať podmienky záväzného stanoviska č. KPUZA-2018/14996-2/81619/MAJ:

1. Pri obnove **oplotenia** (Hurbanova ulica) je nutné použiť existujúci pôvodný kameň. Typ kamenného kyklopského muriva bude identický s originálom, aby napojenie na originálne časti oplotenia bolo prirodzené bez viditeľných rozdielov.
2. Existujúce **okenné výplne** nerepasovať, ale nahradiť novými výplňami, ktoré budú tvarovou a materiálovou replikou pôvodných historických okien. Niekoľko zachovaných exemplárov deponovať, lebo budú slúžiť ako vzor pre výrobu nových výplní. Farebnosť nových okien určí Krajský pamiatkový úrad Žilina na základe analýzy zachovaných originálov. **Kovania na okná** realizovať ako repliku zachovaného originálneho kovania z mosadze.
3. Zachovať všetky historické **dverné výplne** a obnoviť ich umelecko-remeselným spôsobom pod dohľadom reštaurátora. Výsledná farebná povrchová úprava bude určená po analýze farebnosti všetkých výplní. Kovania realizovať ako repliky na základe zachovaných originálov z mosadze.
4. Nové dverné výplne do bývalých učebni budú realizované ako repliky zachovaných dverí vrátane zárubní a kovania. S tým je spojená aj úprava rozmerov dverných otvorov.
5. Predložiť na vyjadrenie Krajskému pamiatkovému úradu Žilina **výrobnú dokumentáciu okenných a dverných výplní**.

6. Nové **podlahy** realizovať ako repliky pôvodných. V priestoroch, kde boli pôvodné parketové podlahy nepoužívať iný typ podlahových krytín (PVC je vylúčené). Zachovať konkrétny typ skladby parkiet vrátane ich rozmerov.
7. Pri obnove **dlažby** na chodbách bude pravdepodobne nutná celoplošná výmena s ohľadom na stav dlažby. Novú dlažbu je nutné vyrobiť ako repliku pôvodnej. Dodržať systém kladenia a rastrovanie vytvorené bordúrou.
8. **Sokle** použiť len na miestach, kde boli použité historicky.
9. Keramické dlažby a zariadenie **sociálnych zázemí** konzultovať s Krajským pamiatkovým úradom Žilina.
10. Stropné **sadrokartónové podhlady** realizovať v minimálnej miere. V prípade ich použitia realizovať dištančnú medzeru od obvodových stien, aby bola zrejma pôvodná svetlá výška interiérov. Konkrétna šírka dištančnej medzery bude určená počas realizácie.
11. V prípade nutnosti realizácie protipožiarnych deliacich stien konzultovať ich tvar a polohu s Krajským pamiatkovým úradom Žilina.
12. **Zatvárače dverných výplní** použiť výlučne skryté.
13. Doplniť **komínové hlavice** v úrovni nad strešnou rovinou.
14. Návrh **svetelnej reklamy** pred hlavným vstupom do objektu bude predmetom samostatného schvaľovacieho procesu. Je nutné spracovať konkrétny grafický návrh informačného systému.
15. **Ilumináciu fasády** riešiť samostatným projektom architektonického osvetlenia objektu. Súčasťou spracovania projektovej dokumentácie musia byť aj svetelné skúšky za účasti Krajského pamiatkového úradu Žilina.
16. **Osadenie zariadení EPS** na stropoch a prívod potrebných vedení nesmie poškodiť existujúce historické omietky stropov (mnohé z nich so štukovou výzdobou). Vedenia viesť pod podlahou vyšších podlaží. V prípade špecifických situácií bude rozhodovať Krajský pamiatkový úrad Žilina individuálne počas realizácie.
17. Presnú **polohu jednotlivých zariadení EPS** konzultovať v procese realizácie s Krajským pamiatkovým úradom Žilina.
18. Pri obnove elektroinštalácie použiť **porcelánové vypínače a zásuvky**. Vo vizuálne exponovaných polohách (napr. na chodbách) použiť **podlahové elektrické prístrojové krabice**.
19. **Bleskozvod** viesť pod omietkou. Prípravu miesta uloženia konzultovať s reštaurátorom.
20. Konkrétny výver všetkých **interiérových a exteriérových svietidiel** konzultovať s Krajským pamiatkovým úradom Žilina.
21. **Kryty hydrantov** realizovať v exponovaných polohách atypicky – napr. z bieleho skla s pieskovaním znaku „H“.
22. **Poklopy kanalizácie** v priestore nádvorja realizovať tak, aby bolo ich vizuálne vnímanie eliminované v čo najväčšej možnej miere. Konkrétny spôsob realizácie konzultovať s Krajským pamiatkovým úradom Žilina v procese obnovy.
23. Konzultovať konkrétny **typ liatinových radiátorov** s Krajským pamiatkovým úradom Žilina. Optimálne sú historizujúce typy z prvej tretiny 20. storočia. V exponovaných polohách použiť aj historizujúce radiátorové hlavice. Vedenia vody k vykurovacím telesám realizovať z kovu (optimálne meď). Uprednostniť grafitovú sivú farebnosť kovu na radiátoroch.
24. Projekt uvažuje v jednom priestore aj s použitím radiátorov typu Korad. Je možné použiť výlučne len ploché **hladké typy radiátorov** bez vrúbkovania.
25. Výťahová šachta je navrhnutá so skleneným opláštením. **Steny výťahovej kabíny** realizovať rovnako z transparentného skla.
26. Pri realizácii sanačného projektu, časť nátery omietok, je nutné vopred **vykonať skúšku tepelnoizolačných náterov**. Vyhodnotenie skúšky bude za účasti Krajského pamiatkového úradu Žilina, zodpovedného reštaurátora a autora sanačného projektu.
27. Zachovať pri obnove všetky **prvky** Inventarizačného súpisu hodnotných prvkov a detailov Architektonicko-historického výskumu „Bývalé reálne gymnázium, Hurbanova 15, Žilina“, ktorý spracovala doc. PhDr. Magdaléna Kvasnicová, PhD. v máji 2014 – strany 50-89.

28. V súlade s rozhodnutím Krajského pamiatkového úradu Žilina č. KPUZA-2016/13854-2/1871/PIE zo dňa 18. 07. 2016 **obnoviť reštaurátorským spôsobom interiérové aj exteriérové omietky** objektu.
- Na fasádach objektu celoplošne odstrániť sekundárne omietkové vrstvy (cementové a brizolitové omietky), primárne vrstvy konzervovať a následne prevrstviť tenkou vrstvou omietky v zmysle Návrhu na reštaurovanie (Reštaurátorský výskum a návrh na reštaurovanie (exteriér a interiéru objektu), Bývalé reálne gymnázium, Hurbanova 15, Žilina, Mgr. art. Rudolf Boroš, Mgr. art. Štefan Siváň, 2016).
  - Výsledná farebnosť bude určená v súčinnosti reštaurátora a Krajského pamiatkového úradu Žilina po očistení fasády a vykonaní farebnej skúšky priamo na fasáde.
  - V interiéri celoplošne odstrániť sekundárne omietkové vrstvy a nátery s ohľadom na zachovanie primárnych vrstiev a štukovej výzdoby. Najviac deštruované, zasolené vrstvy omietok a štúk je možné úplne odstrániť a následne rekonštruovať.
  - Výsledná povrchová úprava stien, klenieb, stropov bude realizovaná v zmysle Návrhu na reštaurovanie ako jemná gletovaná v odtieni sivobielym po odsúhlasení konkrétnej farebnosti Krajským pamiatkovým úradom Žilina.
  - Nálezy pôvodných maľovaných bordúr zakonzervovať a novo rekonštruovať.
  - Kamenné prvky umelecko-remeselne obnoviť pod dohľadom reštaurátora v zmysle Návrhu na reštaurovanie.
  - Kaplnku s Ukrižovaním reštaurovať v zmysle Návrhu na reštaurovanie.
29. Zvážiť **sfunkčnenie picej fontány** v procese jej obnovy.
30. **Vstupný portál obnoviť reštaurátorským spôsobom** v zmysle Návrhu na reštaurovanie – Kamenný portál na hlavnej fasáde školy (bývalé reálne gymnázium, Žilinská univerzita, Akad. soch. Dušan Hagara, 2013, ktorý bol schválený rozhodnutím Krajského pamiatkového úradu Žilina č. KPUZA-2014/2501/2/8180/PIE zo dňa 11. 02. 2014.
31. **Odstránenie pôvodných historických priečok** Krajský pamiatkový úrad Žilina **podmieňuje predchádzajúcim podrobným zdokumentovaním primárnej povrchovej a maliarskej úpravy na stenách reštaurátorom. V prípade nálezu výtvarného charakteru si Krajský pamiatkový úrad Žilina vyhradzuje právo zamietnuť odstránenie priečky.**
32. **V prípade nepredvídateľného nálezu v hmote stavby (napr. po odstránení sekundárnych omietok a maliarskych vrstiev) si Krajský pamiatkový úrad Žilina vyhradzuje právo na zmenu projektovej dokumentácie.**
33. **Pri stavebnej činnosti spojenej s obnovou pamiatky dôjde k realizácii rozsiahlych výkopov a zemných prác. Z tohto dôvodu Krajský pamiatkový úrad Žilina vydá osobitné rozhodnutie z hľadiska ochrany archeologických nálezov a nálezových situácií, ktorého podmienky budú súčasťou stavebného povolenia.**
2. K výmene zošliapaných schodiskových stupňov vo vstupnej schodiskovej hale pristúpiť až v krajnom prípade; prioritne je potrebné zachovať originál.
3. O prípadnej výmene krovu nad telocvičňou školy Krajský pamiatkový úrad Žilina rozhodne až po jeho sprístupnení a technickom posúdení po začiatku obnovy pamiatky.
4. Zábradlie na balkón v miestnosti 1.08 realizovať minimalistickým spôsobom (redukcia kovových joklových prvkov). Rovnako zvážiť nutnosť debnených konštrukcií po stranách schodiska v 1.08.
5. V exponovaných polohách reprezentačných komunikačných hál, chodieb a schodísk inštalovať prenosné hasiace prístroje do typových skriniek na hasiace prístroje. Skrinky budú zabudované do steny.
6. Rozvádzač RP vysoký cca 150 cm neumiestňovať pred hlavnú fasádu kultúrnej pamiatky.
7. Kryty a povrchy jednotlivých hlásičov, senzorov, etc. zosúladiť s farebnosťou podkladu, na ktorý budú inštalované.
8. Zvážiť použitie iného materiálu ako medi na klampiarske prvky oplechovania okenných parapetov, ríms, etc. Med' použiť len v strešných rovinách a na dažďové zvody.

9. Druh dlažby Legionárskej ulice konzultovať s mestom Žilina. Mesto zvažuje vytvorenie celodláždenej časti Hurbanovej ulice v úseku Rosenfeldov palác – synagóga – Reálka (bývalá budova A univerzity).
10. Vzhľadom na to, že predložená dokumentácia SO 04 Sadové a parkové úpravy je formálne označená ako realizačný projekt, ktorému však nezodpovedá, Krajský pamiatkový úrad Žilina požaduje predložiť konkrétnu technológiu výsadby. Konkrétny výber druhového zloženia vegetačných prvkov prekonzultovať s Krajským pamiatkovým úradom Žilina.
11. Materiálovo zosúladiť dláždené povrchy spevnených plôch areálu. Použiť prírodný kameň. Konkrétny typ konzultovať s Krajským pamiatkovým úradom Žilina.

Prípadné zmeny nad rámec tohto záväzného stanoviska musia byť predložené na vyjadrenie Krajskému pamiatkovému úradu Žilina.

Predložená projektová dokumentácia rieši komplexnú pamiatkovú obnovu a adaptáciu objektu na nové využitie. Vyššie uvedené požiadavky Krajský pamiatkový úrad Žilina stanovil z dôvodu ochrany významnej národnej kultúrnej pamiatky a jej pamiatkových hodnôt a eliminácie nevhodných zásahov počas jej obnovy.

V zmysle § 44a pamiatkového zákona záväzné stanoviská vydané podľa § 32 ods. 10 až 12 pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa ich vydania strácajú platnosť, ak nedošlo k ich použitiu na účel, pre ktorý sú určené.

Krajský pamiatkový úrad Žilina toto záväzné stanovisko vydal z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom a je záväzným stanoviskom pre konanie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

Toto záväzné stanovisko nenahrádza vyjadrenia iných orgánov štátnej správy a územnej samosprávy.

doc. Ing. Miloš Dudáš, CSc.
riaditeľ

Doručuje sa

Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, IČO: 00 397 563